

SLOVENSKI NAROD.

Istija vsak dan ... Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za šest mesecev, 100 kr. za leto. — Za tuje deželje toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja nižanja cena in sicer: Za Ljubljano za šest let 2 gld. 60 kr., po pošti prejemati za šest let 3 gld. — Za oznanila se plačuje od štiritisopne petit-vrste 6 kr., če se omenijo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativna, na „Narodni tiskar“ v Kolmanovej hiši.

Denes so slovenski državni in deželni poslanci, narodni občinski odborniki ljubljanskega mesta in odborniki vseh narodnih draštev v Ljubljani podpisali in dr. Bleiweisu izročili to le adresno:

BLAGOR VAM!

Vsa rodoljubna srca, kar jih je na slovenske zemlji od sinje Adrije do preko Drave, od Soče do Mure, od Zilje do Kolpe, radostna denašnji dan v duhu z Vami praznujejo! Redko kdo dočaka čvrst na duhu in telesu število Vaših let, a koliko jih je še le, ki s tako polno zadovoljnostjo kakor Vi morejo ozirati se na dolgi trnjevi pot za soboj!

Skoro bode štirideset let, kar ste — dozorel mož z veleobširnim znanjem — vrnil se v Svojo domovino. Bistro Vaše oko je brzo izpoznalo tožno njeno stanje. Želeč rojakom koristiti in pomagati, iskali ste kakor umen zdravnik uzroke gospodarskemu in duševnemu hiranju prebivalstva, in se zdravljenjem začeli pri korenini. Takoj ste sprevideli, da narodni prerod mora izvirati iz narodovega jedra, iz še zdravega kmetijskega stanja, in zato ste obračali vso Svojo skrb v prvej vrsti na podučevanje slovenskega kmeta. Treba mu je bilo poduka o vsem. Tujka mačeha, ki je v sinovih tlačenega roda, ki od prvega tukaj stanuje, videla le robove, nikdar nij brigala se za njihove težnje in bolesi; kaj čuda, da je ta naš rod zanemarjen zaostal? Vi ste jeli podučavati ga o poljedelskem in obrtniškem napredku, ter zlasti v to svrhu ustanovili si glasilo, čestitljive

NOVICE

katere od tistih časov do zdaj skozi trideset in pet let redno hodijo mej Slovence, obilen sad rodeče.

Jasno Vam je bilo uže s početka, da poduk samo v kmetovalskem oboru še ne zadostuje našemu narodu, ampak da mu poleg vsakdanjega kruha treba i druge hrane, če hoče rešiti se propada. Zato so Novice Slovenca tudi učile spoznavati samega sebe in brate okrog, odprle so svoje predale vsem strokam, ter postale in dokaj časa ostale sredotočje vsega slovstvenega gibanja na Slovenskem.

Novo polje se je odprlo uže mnogostranskej Vašej delavnosti, ko je zarija državljanske svobode tudi avstrijskim narodom vzhajati začela, obečaje jim boljše bodočnost. Hvaležno ljudstvo je moža, ki mu je bil dobrotin učitelj in vesten svetovalec v vseh stvareh, takoj izbralo si za svojega zastopnika in do denašnjega dneva ste najodličnejši zagovornik, neustrašen branitelj deželnim in narodnim pravicam.

Čim bolj se razvija narodni živelj v vsacem obziru, tem večje je Vaše trudoljubje. Kamor koli se obrnemo, povsodi vidimo Vaše ime, Vašo roko, vidimo, da ste v resnici zmirom prvák! Narod neštivilne Vaše zasluge dobro pozna, ceni in slavi, ker Vas uže davno imenuje svojega

OČETA.

Blagoslavljal bode Vaše delo še pozni vnuk in pomnil, da ste Vi za časa narodnega probujenja pradedom bili vodnik.

Od vseh strani Vam denes Slovenci na mnogi način izrekajo svojo udanost, svoje spoštovanje, svojo ljubezen. Na čelu dolge vrste Vaših čestilcev se Vam klanjajo ustavni zastopniki našega naroda in oni, prirodnega njegovega središča, poleg njih pa poverjeniki ljubljanskih draštev, katera pred vsemi drugimi uživajo in občudujejo rodoljubno Vaše prizadevanje.

Ponos in dika mile nam domovine, vzor vernih njenih sinov! Prejmite iskreno in navdušeno naše čestitanje: Bog Vas ohrani še mnoga leta, slovenskemu narodu na srečo, čast in slavo!

V Ljubljani 19. dan novembra 1878. leta.

Listek.

Dr. Janez Bleiweis in njegovo slovstveno delovanje.

(Konec.)

III.

Slovenski narod, posebno priprosti slovenski narod v svojem buditelju in učitelju dr. Janez Bleiweisu slavi pisatelja slovenskega največ kot urednika „Novicam“, in celo izobraženi možje mej nami, kateri se pazneje brigajo za vnanje politično življenje naše, nego za tihi razvoj našega slovstva, mislijo večkrat, da dr. Bleiweis razven svojih „Novic“ in nekaterih knjig o poljedelstvu in živinoreji, ničesa posebnega nij poklonil našej literaturi. A jako bi se motil človek, ako bi tej misli pritrdil. Res je, da je dr. Bleiweis velik del svojega dela, truda in življenja posvetil svojim „Novicam“, da je tajnik c. kr. poljedelske družbi pridno uredoval in pisal društvene letopise in naznanila;

da je tudi pri svojem ostalem literarnem delovanju posebno oziral se na potrebe, križe in težave našega priprostega kmeta: toda poleg vsega tega ima dr. Bleiweis, strokovnjak in izvedenec v zdravljenju in reji domače živine, tudi mej znanstvenim svetom zaradi svojih učenjaških spisov glaseče ime; poleg vsega tega je dr. Bleiweis, delavni domojub in praktični pisatelj, ki na tanko pozna svojega naroda različne potrebe, večkrat misli tudi na to, kako bi našemu šolskemu in lepozanškemu slovstvu pomogel, kako bi prezanimive posameznosti, samo njemu znane, otei in prihranil poznejšim spisovalcem naše literaturne in kulturne zgozovine.

Toda najbolje bomo videli, kaj je storil dr. Bleiweis za slovensko slovstvo, in najbolje bomo mogli hvatiti in slaviti njegovo cudovito pridnost in literarno delavnost, ako naštujemo ter si ogledamo vsaj najvažnejše knjige in spise njegove; najvažnejše, pravim, kajti vseh spisov njegovih navažati mi v tako skromnem in kratkem opisovanju njegovih

literarnih zaslug, kakor je ta listek, nikakor nij možno.

Najzanimivejši spisi našega jubilanta so:

1. Dissertatio inauguralis medica de hirudine medicinali, quam pro doctoris laurea summisque in medicina honoribus ac privilegiis rite obtinendis in antiquissima ac celeberrima universitate vindobonensi publicae disquisitioni submittit Joannes Bleiweis, Carniolus. Vindobonae, 1832.

To prvo, v latinskem jeziku pisano in 55 strani obsežajoče znanstveno delo Bleiweisovo, katero opisuje pijavke in njih rabo v zdravilstvu, našlo je takoj obče priznanje v znanstvenem svetu ter je bilo v dunajskih „Medic. Jahrbücher“ jako dobrovoljno kritikano. Zanje prejel je 24letni kranjski dijak čast doktorja medicinskega „in Universitatis aedibus die 6. Octobris 1832“.

2. Practisches Heilverfahren bei den gewöhnlichsten innerlichen Krankheiten des Pferdes nach den Grundsätzen der practischen Thierarzneischule

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. novembra

V *Ljubljani* so hoteli študentje napraviti poslancu Hausnerju baklado. Policija jo je preprečevala, vendar so pa študentje naredili jo. Pri tej priliki je prišlo mej policaji in množico do krvavega boja, po noči so bili vojaki konsignirani.

Ogerski minister *Tisza* je govoril v adresnej debati dolži govor, v katerem je branil politiko grofa Andrassyja. Rekel je, da je avstrijska zunanja politika merila na to, Turčijo če le mogoče ohraniti, in če to nij mogoče bilo, zabraniti da Turčija ne pripade Rusiji v plen. Ko bi bili vojevali zoper Rusijo, imeli bi bili stokrat več krvavih žrtev in dvajsetkrat več denar nih žrtev. *Tisza* kaže potem globok razloček mej dogovorom san-štefanskim in mej berlinskim. On pravi, da naj bodo male države v orijentu videle, da Avstrija Ogerska ima največji vpliv nanje...

Zastopnik ogerskih *Srbov*, dr. Polit, je zoper zasedanje Bosne, in utemeljuje v po sebnej adresi, ki jo je v svojem in rojakov imenu v ogerskem zboru predložil, svojo misel s temi razlogi: „Avstrija je bila velesila v svojej moči in v svojej političnej svetovnej na logi, ko je razbila turško moč in vedno bolj prodirala proti iztoku. Tačas so vsi balkanski kristijani nanjo upali. S tega stališča bi se morala tudi zdaj Bosna zasesti. Pa žalibog, politika Avstrije se je pred sto leti spre me nila, in hoče od tega časa ravno nasprotno doseči, namreč Turčijo ohraniti in sužnost kri stijanov turških za večne čase zagotoviti. Pa kljub temu se je čedalje očitneje kazalo, da Turčija nema obstanka. Od te dobe začela je avstrijska politika lavirati in hoditi polovičar skim potom, zdaj za Turke, zdaj za kristijane. V tej polovičarskej luči vidimo tudi zasedanje Bosne. Avstrija je morala svoj vpliv na vzhodu braniti, pa za ta namen nij bilo treba zase danja in podjarmljenja. Mala srbska država, 3 do 4 milijonov duš, ne more Avstriji ne varna biti; saj so tako vse srbske zemlje v ozi ru prometa od Avstrije odvisne. Kakor vse kaže in govori, zgodilo se je zasedanje zoper kristijane in Slovane; to je nevarno, ker bo razkačilo vse balkanske Slovane, da se bodo zoper Avstrijo združili, in tako se bo to združenje ravno s tem doseglo, s čemur se je zabraniti hotelo. Zamerili se bomo s tem tudi Rusom. Pa tudi denarja nemamo. Mi bomo izdali milijone za zboljšanje dežele, drugi

jo nam bodo pa pozneje vzeli in se v pest smijali, da smo jim zemljo tako lepo priredili.

Vnanje države.

Berlinska „National Ztg.“ piše o *Šuvalovega* nalogi v Pešti in pravi, da je bil jako važen. Šuvalov da je rekel, da Rusija ne bode vojske iz Turčije prej domov vzela, prei no ne bode berlinski dogovor od strani porte do zadnjega izpolnen.

„Pol. Corr.“ javlja iz *Carigrada*, da po poročilih, ki dohajajo vladi, razorostira se vedno bolj bolgarska vstaja v Macedoniji, ter se je razširila uže po Tesaliji in Eoiru. Jeden oddelek vstajev je v gorovji Malesplina- Džuma, Krašner in Melnik, drugi v Kozieku, Planini Kranji in Kustedil, tretji ot delek zbira se v Karadeg- Verečki, Monastiru, in Florismah, in četrti na planotah Olimpa v Verci in na Elasoni. V tej so le Greki, v prvih pa Bolgari. Seraskeriat odposlal je na bojišče 23 bataljonov in pet baterij.

Dopisi.

Iz Notranjskega 14. novembra

[Izv. dop.] Take jeseni, kot je letošnja ne pomnijo stari ljudje. — Dež z malo izjemo lije skoro dva in pol mesec neprenehoma. — O vseh svetih zapadel je bil sneg — zdaj se je večinoma uže izgubil, a nadomestuje ga dež. In zdaj, ko te vrstice pišem, tako ne usmiljeno lije, da se človek ven ne upa. Reka je tudi tako narastla, da je mlinarjem zoper precejšnjo škodo napravila. Ubogi ljud tarno in žalostnim obrazom gleda v prihodnost. — Krompir je še ves pod zemljo, ozimine nij še nihče sejal — tako, da slaba je sedanost, bolje se tudi ne obeta za prihodnost. Suhe črešplje nemajo nobene vrednostne cene; po 7—7 gld. 50 kr. jih plačujejo 100 kilogra mov. Jabolka so tudi dober kup po 1 gold. 50 kr. stari cent jih neče skoraj nobeden pla čati. Razvidno je tedaj, da pri vsem tem si kmet ne more pomoči — da, še celo davkov ne more odrajtovati.

Sem ter tje je kaka družina zopet ove seljena, ker dobila je sina, moža ali brata iz bojišča domov.

Pri vsej revščini je Notranjec v politi čnem obziru vse hvale vreden. — Njega za nima vse, kar se na političnem polji novega vrši; — in tako zanimal — reči smem, raz

vnel ga je bil dolinski tabor na Primorskem tako, da je le en glas se čul: ven z izdaji cami in sramotilci naše lepe slovenske domo vine! Bog pomози tedaj našemu kmetu, in mu daj boljših časov!

Iz Hotederšice 17. novembra.

[Izviren dopis.] Dne 15. novembra t. l. je nas tukaj velik strah napadel. Udarila je namreč strela ob 1/2 10. uri dopoldne v stolp tu kajšnje farne cerkve s tako silo, da je od nesla kos cinkaste strehe z lesom vred, pod streho je razrušila za poldrug kvadratni meter zidu. vrgla kazalo od ure z zidom vred na pokopališče proti jugu, preklala zid po dolgem od jednega simsa do družega, tako, da se je moralo zdaj zvonjenje vstaviti za toliko časa, da se vse zopet utrdi, v sredo stolpa naredila je strela jeden kvadratni meter veliko luknjo skozi zid, in je daleč okolo nesla kamenie in opeko; na farovski vrt je črez farovž priletel kamen, ki tehta nad 1 cent stare vage in se je tako zaril v zemljo, da se je samo grob videl, kamor se je bil zaril, drugo drobnejše kamenje letelo je na vse strani, tako da je več streha poškodovano. Bati se je bilo, da bode začelo goreti, a vendar ognia nij bilo, čeravno se je strašno kadilo iz stolpa; uro turnsko je vrglo celo doli, ali obvisela je sredi stolpa na nekih tramih vsa poškodovana, tako, da nij nič več za rabo; velika škoda se nam je naredila, posebno pa še za to, ker ob tem času zidati ne moremo. Stolp je bil l. 1869 postavljen, namreč grušt in streha. Torej ko maj devet let.

Od neprenehane dežja je pri nas voda strašno narasla, tako, da stoji vas, kakor na jezeru.

Iz Pohorja pri sloveniej Bi strici 14. novembra. [Izviren dopis.] Tukaj imamo zmirom dež in denes popoldne je celo bliskalo in grmelo. Nastala je po vsej dolini velika povodenj, voda stoji na cesti, tako, da se je poštni voz prevrgel, in da bi ne bili ljudje pomagali, bil bi vozač in konj poginil.

Poboji se v našem okraji strašno množe. Letos je uže 5 do 6 ljudij bilo ubitih. Tako so v noči mej 10. in 11. dnevom t. m. v go

in Wien. Braumüller et Seidel 1836., v velikej osmerki, 373 strani, — imenuje se druga knjiga Bleweisova, katera je prav za prav njegovo ime mej učenjaki zdravniki oslavila. Kako korenito in praktično je ta knjiga pi sana, vidi se iz tega, da je v 15. letih pet natisov doživela; vselej bilo je po 1200 zvez kov natisnenih. Peti natis l. 1852.

3. Bukve za kmeta, kako se ima per kupovanju, plemenanju, rđji in opravljanju kónj splòh obnašati, de bi jih bolózen obva roval in v njih unanjih in notrajnih boleznih sam sebi svetoval in pomagal. V Ljubljani 1843. I. del. Ostale dele spisal je dr. Bleweis v družbi z dr. Strupijem leta 1850. do 1852. To je prva slovenska knjiga Bleweisova.

4. Milosrčnost do žival. Na svitlo dala c. kr. kranjska kmetijska družba. V Ljubljani 1846. Str. 65. Za to knjigo s podobami poslal je bavarski vojvoda Maks, pokrovitelj društvu soper trpinčenje živalij, dru. Bleweisu bronasto svetinjo „als Anerkennung erwiesener Humanität“.

5. Nekrolog des Herrn Johann N. Hradeczky, k. k. Rathes und Bürgermeisters der k. k. Provinzial-Hauptstadt Lai

bach, 1846. Veliki folio, 8 strani s podobo 6. julija 1846. umrlega Hradeckega.

6. Letopis slovenskiga društva na Kranjskem. V Ljubljani 1849. Stranij XVI + 44 s Poženčanovimi in Vrtovčevimi zgo dovinskimi spisi.

7. Nauk podkovstva. V Ljubljani l. 1850.

8. Nauk murve in svilode rediti in svilo pridelovati. S podobami. V Ljubljani 1851. Str. 54.

9. Nauk, kako se pri porodih do mače živine ravnati. V Ljubljani 1852. (V. del „Bukev za kmeta“, cf. št. 3.)

10. — 14. Koledarčik slovenski za l. 1852., 1853., 1854., 1855., 1856. Zad nji štirje prišli so pozneje na svitlo pod na slovom „Zlati klasi“. Ta koledar obseza ži votopis Valvazorjev, Vodnikov, Miklošičev, Zoisov, Vrazov, Staničev, Japljev s podobami; več pesnij Dragotina Dežmana, M. Valjavca, Rodoljuba Ledinskega, Fr. Cegnarija, L. Svetca, dr. Mencingerja (Jankomir), Hitzingerja (Zao jemski), znanstvene in leposlovne spise Vrtov čeve, Bleweisove, Trstenjakove itd. Ta kole darček sme se prištevati prvim poskušnjam leposlovne literature na Kranjskem.

15 — 16. Slovensko berilo za tretji gimnazijalni razred. V Ljubljani 1854, za četrti razred 1855. A tudi pri sestavljanji prvega in družega berila leta 1850. in 1852. bil je Bleweis priden pomočnik.

17. Historische Skizze der k. k. Landwirthschaft Gesellschaft itd. Laibach 1854.

18. Zgodovina c. kr. kranjske kme tijske družbe s statističnim popisom kme tijsstva na Kranjskem. V Ljubljani 1855. Str. 32.

19. — 20. a) Nauk živinoreje. — b) Nauk ogledovanja klavne živine in mesa. V Ljubljani 1855.

21. Was hätte in Innerkrain.... zur Hebung der landwirthschaftlichen Pro duction zu geschehen... Vortrag. Laibach 1856.

22. Slovenski jezik pa „kranjska špraha“. V Ljubljani 1862. Stranij 16.

23. Die Identität der Rinder und Schafpest. Wien 1864. Stranij 16.

24. Županova Micika. Kratkočasna igra s petjem v dveh aktih. Po Linhartovi v Ljubljani prvikrat leta 1790. igrani. V Ljubljani 1864.

24. Zur Aufklärung in der Sprachenfrage besonders in den Volksschulen Krains, 24 strani. V Ljubljani 1871. priobčuje go

renjej Poljskavi pred krčmo Petra Sorčnika zopet jednega ubili. Poslali so nekega po nesrečnega v krčmo, in ko je prišel ta ven, pobili so ga s poleni, in jeden mu je s sekuro zadal strašen udarec. Zločinci (trije) so šli potem prav hladnokrvno v slovenjo Bistrico, so pri Mamserji popili 1 1/2 liter vina, in si privoščili dober zajutrak, potem so se pa sami predstavili sodniji, ki jim je nakazala stanovanje v luknji.

Kakor povsod je i v našem okraji veliko pomanjkanje novcev; vina leži na tisoče veder v kletih, a nihče ga ne kupi, ker nij vinskih kupcev v naše kraje.

Iz Gorice 15. nov. [Izv. dop.] Beseda, ki jo je osnovala goriška čitalnica dne 9. t. m. bila je ena najlepših. Bile so pa i moči zato izborne kajti, petje, igra na glasovir in šaloigra, to vse je bilo v najgorših rokah. Pa tudi goste je imela čitalnica nenavadne; deželnega glavarja Pajerja in c. kr. okr. glavarja Rehbacha si gotovo čitalnica nij pričakovala na svojo zabavo. Gospoda je imela priliko zapaziti, da Slovenci nijmo nikakor nevarni, kakor nas drugi našemu narodu nasprotni listi dan na dan opisujejo.

Čudno pa se mi je vendar zdelo, da nijsem mej mnogobrojno množico zapazil — niti enega izmej naših narodnih duhovnikov; in vendar je šlo za blagi namen, goriška duhovščina pa uže od nekaj sluje — za izgledno narodno. Bo uže boljše? —

Občni zbor „Sloge“ 10. t. m. v Komnu je bil jako dobro obiskovan, celo iz Trsta so došli stari rodoljubi — stara goriška garda. Okolo 300 ljudij je bilo v dvorani g. Kovačiča, to se ve, da večinoma narodni posestniki sivega Krasa.

Vse se je vršilo v najlepšem redu, a ko je došla razprava o adresi narodnih poslancev dež. zbora ljubljanskega, bila je ta z največjim navdušenjem sprejeta, ter enoglasno se je sklenilo poročati narodnemu klubu slovenskih poslancev, da se goriški Slovenci popolnem žnjo vjemajo, ter kličejo narodnim kranjskim buditeljem: „le tako neustrašljivo naprej za naše svete narodne pravice“. Ko pa je predsednik omenil očeta Bleiweisa, kateri ob

haje dne 19. t. m. svojo 70letnico, zadonelo je po dvorani: „Bog ga ohrani nam še mnogaja leta!“ pa enoglasno je bila sklenjena čestitka, katero mu pokloni posebna deputacija. Pol. dr. „Sloga“ nemá pravice imenovati častnih udov po svojih pravilih.

Po končanem obč. zboru imeli smo se prav dobro. Petje, napitnice in stare slovenske navade se nij pozabilo.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) se je v nedeljo dopoldne predstavil dr. Bleiweisu. Župan je jubilantu nemški čestital, Bleiweis je slovenski odgovoril zahvaljevaje se. Obširneje poročilo če mogoče še prinesemo.

— (Z Dunaja) se nam telegrafira: Policija je komers slovenskemu akademikemu društvu Slovenija na čast dr. Bleiweisu — prepovedala zaradi „narodno-politične tendence“.

— (Iz Selc) pri Škofjeji loki se nam 17. nov. piše: V današnji občinski seji je bil jednoglasno gosp. dr. Janez Bleiweis za častnega občana izvoljen.

— (Iz Postojne) se nam poroča: Tudi pri nas je bil dr. Janez Bleiweis izvoljen za častnega občana.

— (Iz Cerknice) se nam piše, da je tudi ondašnja občina jednoglasno izvolila g. dr. Janeza Bleiweisa za svojega častnega srenjčana.

— (Iz Blok) se nam piše: Denes 16. t. m. je naš občinski zastop, pod katerega spadajo 3 fare: fara sv. Mhaela, sv. Trojica, sv. Vid, — dr. Janeza Bleiweisa jednoglasno izvolil za častnega občana.

— (Iz Planine na Notranjskem) se nam 16. nov. — piše: Denes je naš srenjski zastop izvolil enoglasno g. dr. Janeza Bleiweisa za častnega občana, in ob enim odločil g. župana in enega odbornika — da izročita dotično diplomu jubilantu v torek v Ljubljani. —

— (Politično društvo „Edinost“) je imenovalo — kakor se nam piše iz Trsta — v občnem zboru 17. nov. soglasno za častnega uda g. dr. Janeza Bleiweisa in izvolilo tudi po predlogu g. G. g. Davorin Trsten-

jaka in dr. Kočevarja za častne ude društva „Edinosti“. Diplom se bodo v kratkem poslali. Izvoljena je bila deputacija k Bleiweisovej slavnosti: gg. Nabergoj, Dolinar, Gorjup, Trobec, Vatovec, Purič in Jež. Tržaške okoličanke bodo zastopane v odličnej deputaciji. Podarile bodo velik šopek z narodnimi trobojnimi trakovi, na katerih so tiskane zlate besede: okoliške Slovenke Očetu naroda.

— (Slavjanska čitalnica v Trstu) je — kakor se nam piše — v izrednem občnem zboru 14. nov. imenovala častne člane: Dr. J. Bleiweisa, D. Trstenjaka in dr. Št. Kočevarja. Vsi so bili z velikim navdušenjem za častne člane sprejeti. Volila se je tudi deputacija, ki gre dr. J. Bleiweisu za njegovo 70letnico čestita in diplomu izročiti.

— (Dunajska „Landwirtschaftliche Zeitung“) ki izhaja uže 28 let, prinaša v številki 16. novembra sliko in životo-pis Bleiweisov od Petra pl. Radica, ki se ozira zlasti na Bleiweisovo poljedelstveno delovanje.

— (G. Davorin Trstenjak) še zmirom dobiva čestitke v spomin svoje slovstvene štiridesetletnice posebno iz sosednje Hrvatske. Tako ste mu čestitali mej drugimi „Matica hrvatska“ po svojem načelniku slavnemu hrvatskemu učenjaku Ivanu Kukuljeviću in „Društvo sv. Jeronima“ po svojem načelniku prečastnem kanoniku Tomi Gajdeku. Kukuljevič in Gajdek sta kot pisatelja Trstenjakova vrstnika, tudi veterana mej hrvatskimi pisatelji, in gotovo bode naše čitatelje mikalo brati pismo, katero je gosp. kanonik Gajdek g. Trstenjaku poslal. Glasi se v originalu tako le:

Visokočastni gospodine! Riedku Vam, vele zaslužni mužu, dade Gospodin doživiti srečo, da Vam zahvalni narod slovenski, sa svih strana šalje zahvalne pozdrave i čestitke k Vašoj vele dičnoj četrdesetgodišnjici blagoslovnoga rada na književnom polju. Društvo svetojeronimsko, premda nješto kasnje doznalo za tu radostnu sgodu, ne može na ino, van da se pridruži svemu kolikomu narodu slovenskomu, i da Vam svesrdice zaželi, da Vam gospod produljio dane svoga žića, da Vam ve-

vor, ki ga je leta 1866. govoril dr. Bleiweis v kranjskem deželnem zboru.

25. Die Jubelfeier der krainischen k. k. Landwirtschaft Gesellschaft am 24. Oktober 1867. 16 strani.

26. Zur Reform des Findelwe-sens in Herzogthume Krain. Laibach 1868.

27. Nauk o umni živinoreji. Velika osmerka, 119 st. V Ljubljani 1871. Tej lepeji knjigi pridejanih je 20 podob.

Poleg teh knjig nahajamo v letopisu Slov. Matice 9 daljših zanimivih sestavkov in v „Naznanilih“ c. kr. poljedeljske družbe brezštevilno poročil in krajših spisov iz Bleiweisovega peresa.

A če je število zgoraj navedenih knjig tudi res obilno, vendar najlepši spomenik po stavil si je dr. Bleiweis s svojimi „Novicami“.

Skoraj nepotrebno se mi zdi tukaj v novič poudarjati in pripovedovati, kar je znano vsakemu kolikor toliko zavednemu Slovencu, in kar se je v javnih zborih in na privatnih shodih, z govorjeno in pisano besedo uže sto in stokrat poudarjalo in pripovedovalo: koliko so namreč „Novice“ koristile in pomogle, da se je narod naš probudil iz mrtvila, da je začel

napredovati v različnih poljedelskih strokah, da se je zavedel svojih pravic ter osvojil si boljše bodočnost. S strogo slovstvenega stališča imajo „Novice“ štiri neumrjoče zasluge. „Novice“ so prvič združile vse slovenske pisatelje, ki so bili do l. 1843. brez glasila, brez središča in ognjišča, okrog katerega bi se bili zbirali v jedno prijateljsko kolo, da so se, po prej ločeni, in mej soboj malo znani, spoznavali, učili in izobraževali. Kar imamo slovenskih pisateljev zadnjih 35 let — vsi, skoro vsi so pisali v „Novice“, in baš zategadelj so še dan danes, ter bodo na vse večne čase ostale prvi zgodovinski vir vsakemu, kdor se hoče seznaniti z našega slovstva razvojem od Preširmovih časov do današnjega dne. V njih je nakopičenih toliko korenito pisanih jezikoslovnih, zgodovinskih, narodopisnih, lepoznanjskih in drugih, v vse stroke znanosti in poezije sezaajočih sestavkov, da, ako je človek tudi uže 10krat in 20krat posamezne tečaje pregledal, vendar vedno še kaj zanimivega, novega najde v njih.

Drugič vvedle so „Novice“ brez abecedne vojske pri Slovencih Gajev ali češki črkopis, ter s tem v pravopisu združile nas s Hrvati in Čehi — na videz mal, a v resnici

velik korak do boljšega poznavanja naših sodnih bratov.

Tretjič obvarovale so „Novice“ l. 1850. do 1853., ko so začeli nekateri pisati čudno zmes hrvatskega in slovenskega jezika, zmes, katera se nikjer nij govorila, našo ljubo slovensčino, tedaj še šibko mladiko, da je nijso popolnem zbrodili, nego da je iz te krize čistejša in krepkejša vstala in napredovala.

Četrta zasluga „Noviška“ je ta, da so razširile veselje do čitanja po vsem slovenskem svetu — našle so pot do najpriprostejše kmetske koč, in ž njimi je povsod hodila zavednost, ki nam je pridobila toliko ali uže izgubljenih, ali še v duševnej tmini spečih rojakov. In pri nas, katerih nas je taka mala kopa, šteje vsak mož.

A duša „Novicam“ od prvega početka do današnjega dne bil je dr. Bleiweis, in ako bi našemu narodu tudi ničesa družega ne bil storil, uže za tega delj, da mu je dal „Novice“, zasluži po vsej pravici, da slavimo in čestimo denes dra. Bleiweisa, slavnega pisatelja slovenskega. Bog ga poživi še mnogo let, duševno čilega, delavnega in vztrajnega odslej, kakor je bil do sedaj!

Fr. Levec.

tera nska rieč i nadalje razpaljivala srdeca svih Slovena i Hrvatâ, te se složili za svoj obstanak, za svoju veličinu i slavu onako, kako ste to Vi, dični mužu, već pred 40 godina s hrvatskimi buditelji naroda zamišljali. Vas broji s ponosom hrvatska literatura medju svoje veterane književnike, a eto drugoga važnoga razloga svetojeronimskomu društvu, da Vas malim ovim spomenom pozdravi. Živio dakle sviestni buditelju, naroda slovenskoga još mnogo godina na slavu i sreću njegovu. U Zagrebu, 15. studenoga 1878. Za upravljajući odbor društva sv. Jeronima: predsjednik: Toma Gajdek.

— (Iz Trsta) se poroča, da je strašen vihar bil v petek, kakoršnega ljudje še ne pomnijo; valovje morsko je vso cesto od Miramara do Trsta popolno uničilo, cele skale nametalo na pot, les od obal odnašalo in povsod v luki silno mnogo škode naredilo. Voda je odplavila Dejaku 155 sodcev piva. Parobrod „Cervigano“ je utonil.

— (Tiskarski pogreški.) V listku „dr. J. Bleiweis in njegovo slovstveno delovanje“ v zadnji številki „Slov. Naroda“ nahajajo se poleg nekaterih manjših ti-le neprijetni večji tiskarski pogreški: na 1. strani v srednji koloni čitaj: „v jugoslovanskej „Zori“ leta 1852,“ namesto 1853; v „Ruskej Besedi l. 1857“, namesto 1859; na 3. st. v prvi koloni: „l. 1863 podarili so,“ namesto 1843.

Slavnostna kantata.

Blagorodnemu gospodu

Dr. Janezu Bleiweisu

za sedemdesetletnico njegovega rojstva, dné 19. novembra 1878,

Srčno raduj se, rôd,
Rojstva častiti gôd
Sedemdeseti užé
Danes praznuje sin,
Ki mu slavi spomin
Zvestih rojakov srcé!

Slovenski dušni velikan,
Naš venec prejmi v slavni dan,
Ker domu vsegdar bramba, čast,
Krepko si stal, kot v šumi hrast.

V temni rod slovenski žil
In malo znan je svetu bil;
Rodil se Ti, in duh se Tvoj
Razvnel za dragi dom je svoj.

In k delu Ti spodžigal nas,
S tešilom Ti si dvigal nas,
Pobégnil užé je dušni mrak,
Prosvete, glej, vihrá barják!

Kar storil očini si do zdaj,
Hvaležna Ti pomni vekomaj,
Častil še Têbe pozni bode svet!
A danes iz srčnih globočin
Želi domovine vsak Ti sin:
Bog živi Te še mnogo, mnogo let!

Jos. Cimperman.

Poslano.

Da bode prišel narod v boljše stanje,
Roditi mora boljši mir mu sprava;
Ima užé vrle sine bistra Sava,
Vodnike tud' za uk in delovanje.

A k' nam življenje nij le mirno spanje,
Narodu treba je utrditi prava;
Bolezen huda je na pol veljava,
Ljubav za dom nam pravi v bojevanje.

Edina želja toraj je naroda
In to molitev srčno izrekava,
Veselo da še vživaj mnoga leta.

Enkrat prinese boljši čas svoboda,
Imenu Tvoj'mu spleta večna slava
Sonetja vez, ki bo po nji zapeta.

Dunajska borza 18. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61 gl.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	55	"
Zlata renta . . .	72	05	"
1860 drž. posojilo . . .	112	50	"
Akcije narodne banke . . .	792	—	"
Kreditne akcije . . .	230	20	"
London . . .	116	15	"
Napol . . .	9	33	"
C. kr. cekini . . .	5	56	"
Srebro . . .	100	—	"
Državne marke . . .	57	65	"

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2,
zaloga vseh potrebstij za urade in kupčijstvo;
zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega pa-
pirja. Vse potrebstij za merjevce (inženirje), sli-
karje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir
Zapisovalne in opravilne knjige. Izdeljujejo se tudi
monogrami na pisemski papir, vizitne karte in pi-
semske zavitke. (158—110)

Tuji.

18. novembra:

Pri Slonu: Dr. Pilanič iz Toimina. — Radeš
iz Trsta. — Roter iz Karlova. — Rusich iz Reke.
— Mały iz Dolenjskega. — pl. Garzaroli iz Senožeč.
— Schwarz, Biller iz Grada. Pri bavarskem dvoru: Miklavčič, Kavčič
iz Kranja.

Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj.
Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

(158—111)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico
prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 8.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v težkih giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minulih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(368—4)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.